एकाइ ७ · हाम्रो विगत: ऐतिहासिक स्रोत, शाक्य वंश र एकीकरण

कार्यपत्र

पूर्णाङ्क ३०

नाम _____ कक्षा _____ रोल नं. _____ मिति _____ प्राप्ताङ्क _____ / ३०

१ मुख्य शब्द [३]

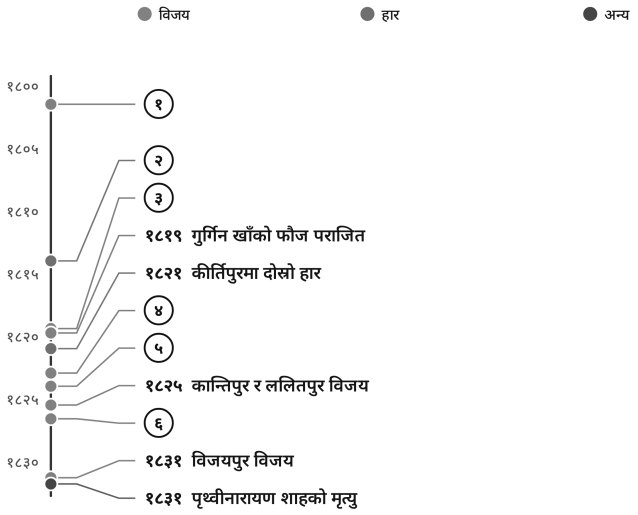
कोठामा दिइएका उपयुक्त शब्द छानी खाली ठाउँ भर्नुहोस्। कोठाका दुईओटा शब्द प्रयोग हुँदैनन्। प्रत्येक खाली ठाउँको ०.५ अङ्क छ।

अभिलेख	असर्फी	किंवदन्ती	गणराज्य	ठ्यासफु	लालमोहर	वंशावली	सन्थागार

राजा र वंशका नाम पुस्ताअनुसार क्रमैसँग लेखिएको विवरणलाई _____ भनिन्छ। धातु, काठ, ढुङ्गा वा भित्तामा लेखिएका घटनाका विवरणलाई _____ भनिन्छ। सुनको मुद्रालाई _____ भनिन्छ। मल्लकालमा नेपाल भाषामा लेखिएका टिपोट वा दैनिकीलाई _____ भनिन्छ। एउटा राजाको मात्र नभई धेरै प्रमुख परिवारको सभाले चलाउने राज्यलाई _____ भनिन्छ। शाक्यहरूको सभा बस्ने भवनलाई _____ भनिन्थ्यो।

२ चित्रको नामाङ्कन [३]

समयरेखामा पृथ्वीनारायण शाहको एकीकरण अभियानका केही घटना देखाइएका छन्। १ देखि ६ सम्मका अङ्क भएका ठाउँमा कुन घटना पर्छ, लेख्नुहोस्। यी घटना प्रयोग गर्नुहोस्: नुवाकोट विजय, कीर्तिपुरमा पहिलो हार, मकवानपुर विजय, कीर्तिपुर विजय, सिन्धुलीगढीमा किनलक पराजित र भक्तपुर विजय। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

१. _____ २. _____

३. _____ ४. _____

५. _____ ६. _____

३ ठिक कि बेठिक? [२]

वाक्य ठिक भए ✓ र बेठिक भए ✗ चिह्न लगाउनुहोस्। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

i. मानदेवको मुद्रालाई मानाङ्क भनिन्छ। ☐

ii. नन्द र सुन्दरीनन्दा मायादेवीका सन्तान हुन्। ☐

iii. ललितपुर लामो घेराबन्दी र लडाइँपछि गोरखाको अधीनमा आयो। ☐

iv. पृथ्वीनारायण शाहको मृत्यु वि.सं. १८३१ माघ १ मा नुवाकोटको देवीघाटमा भयो। ☐

४ अति छोटो उत्तर [८]

तलका प्रश्नको अति छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. ऐतिहासिक स्रोतलाई कति किसिममा छुट्याइन्छ? नाम लेख्नुहोस्। [१]

ख. हजुरआमाले गाउनुभएको पुरानो लोकगीतमा गाउँको एउटा लडाइँको कथा छ। यो कुन किसिमको ऐतिहासिक स्रोत हो? [१]

ग. पाटनबाट चोरी भएको लक्ष्मीनारायणको मूर्ति कुन देशको सङ्ग्रहालयमा भेटिएको थियो? [१]

घ. शाक्य वंशको उत्पत्तिको कथा कुन बौद्ध ग्रन्थमा पाइन्छ? [१]

ङ. कुन राजाको आक्रमणले कपिलवस्तुको शाक्य राज्य नष्ट भयो? [१]

च. बौद्ध धर्ममा दीक्षा लिने पहिलो महिला अर्थात् पहिलो भिक्षुणी को हुन्? [१]

छ. पृथ्वीनारायण शाह कति वर्षको उमेरमा र कहिले गोरखाका राजा भए? [१]

ज. कीर्तिपुरको पहिलो आक्रमणमा मारिएका गोरखाली सेनाका कुशल सेनानायक को थिए? [१]

५ छोटो उत्तर [८]

तलका प्रश्नको छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. कपिलवस्तु र शाक्य नामको नामकरणबारे परम्परामा के भनिएको छ? [२]

ख. किन्दा बेच्दा प्रयोग हुने पुराना मुद्राबाट इतिहासबारे कुन कुन कुरा थाहा हुन्छ? दुई कुरा लेख्नुहोस्। [२]

ग. उपत्यका विजय गर्नुअघि मकवानपुर विजय गर्नु किन आवश्यक थियो? दुई कारण दिनुहोस्। [२]

घ. तपाईंको गाउँको पुरानो मन्दिरको शिलालेख बिग्रँदै छ। ऐतिहासिक स्रोतको संरक्षणका लागि तपाईंले गर्न सक्ने कुनै दुई काम लेख्नुहोस्। [२]

६ लामो उत्तर [४]

तलको प्रश्नको लामो उत्तर लेख्नुहोस्।

काठमाडौँ उपत्यका विजय गर्न पृथ्वीनारायण शाहले कस्तो रणनीति अपनाएका थिए? चार बुँदामा लेख्नुहोस्।

७ सोच्नुहोस् [२]

सोचेर उत्तर लेख्नुहोस्।

इतिहासकारले कीर्तिपुरको विजयको कथा विजेताका दरबारमा लेखिएका काव्यबाट मात्र होइन, अरू स्रोतबाट पनि जाँच्छन्। इतिहास लेख्दा एउटै पक्षको स्रोतमा मात्र भर पर्नु किन ठिक हुँदैन?

८ क्रियाकलाप: हाम्रो समुदायका ऐतिहासिक स्रोत (अङ्क नदिइने)

आफ्नो टोल वा गाउँमा भएका ऐतिहासिक स्रोत खोजेर तालिका भर्नुहोस्। पहिलो पङ्क्ति उदाहरणका लागि भरिएको छ।

स्रोतको नाम	ठाउँ	किसिम (लिखित, मौखिक वा ठोस वस्तु)	यसले के बताउँछ
गाउँको पुरानो पाटी	चौतारोछेउ	ठोस वस्तु	पहिले यात्रीले बाटोमा बास बस्थे